

Δεν είναι όλα τα blogs μη δημοσιογραφικά

Η διαγραφόμενη νομολογιακή παγίωση¹ της άποψης ότι δεν είναι δίκαιο να αντιμετωπίζεται η ανάρτηση κάθε συκοφαντικής ή εξυβριστικής άποψης στο διαδίκτυο ως αδίκημα δια του τύπου τελούμενο, αποδεικνύει ότι ο νομικός κόσμος έχει πράγματι αρχίσει να εισάγεται στην λογική και τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του διαδικτύου καθώς και στην αναγνώριση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που διέπουν την συμπεριφορά των χρηστών του διαδικτύου η οποία δύναται να παράγει έννομες συνέπειες.

Εν ολίγοις, θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι πλέον γεγονός ότι η εθνική νομολογία πέρασε το κατώφλι των σύγχρονων μορφών επικοινωνίας και κοινωνικής συμβίωσης και εφάρμοσε όχι μόνο σύμφωνα με το νόμο αλλά επίσης σύμφωνα με την πραγματικότητα και την πραγματική κοινωνική διάσταση του φαινομένου που λέγεται διαδίκτυο.

Στα πλαίσια αυτά είναι εύλογο – αλλά και επιτακτικό – πέντε περίπου χρόνια από την πρώτη υπόθεση, στα χρονικά της ελληνικής νομολογίας, που ασχολήθηκε με το ζήτημα της νομικής αξιολόγησης των αδικημάτων που τελούνται δια των αναρτήσεων στο διαδίκτυο και δη στα ιστολόγια (blogs)², να περάσουμε από το στάδιο της διερεύνησης και κατανόησης του αρμόζοντος νομικού ελέγχου της νέας αυτής μορφής συμπεριφοράς, στην ενηλικίωση της κατηγοριοποίησης των μορφών που η παρόμοια συμπεριφορά κατατάσσεται.

Κι αυτό πρέπει να συμβεί για δύο εξαιρετικά σημαντικούς λόγους: Πρώτος και κύριος λόγος είναι ότι θα πρέπει να διαφυλαχθεί το αγαθό που αναγνωρίσθηκε, η ελευθερία της έκφρασης μέσω των νέων μορφών επικοινωνίας και ο έλεγχος των απόψεων αυτών που διακινούνται στο διαδίκτυο, υπό συνθήκες κανονικών διαδικασιών και όχι με τις ειδικές και «δύσκολες» διατάξεις που ισχύουν για τα δημοσιεύματα του Τύπου. Δεύτερος λόγος είναι ότι θα πρέπει να οριοθετηθεί η προστασία αυτή ώστε να είναι αποτελεσματική και στοχευόμενη. Διότι όπως, σωστά, θεωρήθηκε υπερβολικό και μη δίκαιο να αντιμετωπίζεται ο κάθε χρήστης που εκφράζει την άποψη του στο διαδίκτυο με τις περί Τύπου διατάξεις, έτσι και θα πρέπει να κρίνεται στην πράξη κατά πόσο ο κάθε χρήστης είναι πράγματι ένας αγανακτισμένος πολίτης, ένας παθών που επιζητεί να ακουστεί ή έστω ένας καταγγέλλων που νοιώθει ότι βρήκε το κατάλληλο μέσο για να προειδοποιήσει τους λοιπούς και όχι πράγματι ένας εκδότης ή δημοσιογράφος που εκδίδει ηλεκτρονικά το ΜΜΕ του.

---

¹ Βλ. αποφάσεις ΠΠρΠειρ 4908/2010 και ΠΠρΘεσ 25552/2010

² Βλ. και σχετικό άρθρο Σπ. Τάσση, ΔιΜΕΕ 2006, σελ. 518.

Δεν είναι όλα τα ιστολόγια έξω από την έννοια του Τύπου, ώστε να εμπίπτουν στην εξαίρεση τους από τις διατάξεις περί Τύπου και απόκειται στον έλληνα Δικαστή να μπορέσει να διαχωρίσει τον «μεταμφιεσμένο» Τύπο από τους γράφοντες ως απλοί πολίτες, αν και τα σχετικά κριτήρια παραμένουν ακόμα ασαφή και δυσδιάκριτα. Το ότι το ιστολόγιο ανήκει ή το διαχειρίζεται μία επιχείρηση Τύπου, πάντως, θα πρέπει να είναι σαφής ένδειξη για την ύπαρξη των στοιχείων εκείνων που καθιστούν τα σχετικά ηλεκτρονικά δημοσιεύματα παρεμφερή των έντυπων. Το γεγονός, πάλι, ότι το ιστολόγιο ανήκει σε ένα δημοσιογράφο είναι μία πιο δύσκολη περίπτωση και τα αξιολογικά κριτήρια που καλείται να χρησιμοποιήσει ο Δικαστής είναι ασαφή και γκρίζα, όταν όμως αποτελεί μέρος ενός συνόλου από διάφορα δημοσιογραφικά «ιστολόγια» τα οποία φιλοξενούνται στην ίδια ηλεκτρονική σελίδα, αρχίζουμε πλέον να έχουμε μία σχεδόν σχηματοποιημένη οργάνωση ηλεκτρονικού εντύπου, για την οποία δεν υπάρχει κενό νόμου.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση η ιστοσελίδα και το ιστολόγιο είναι επώνυμα, έχουν καθαρά ενημερωτικό περιεχόμενο και δομή παραδοσιακού εντύπου, όπου οι συντάκτες επωνύμως δημοσιεύουν τις απόψεις τους και τις έρευνες της δημοσιογραφικής τους έρευνας, ανήκουν σε γνωστό αθλητικό ραδιοφωνικό σταθμό και το επίδικο δημοσίευμα ανήκει σε δημοσιογράφο που σχολιάζει και ασχολείται με τα αθλητικά δρώμενα ιδίως της Β. Ελλάδας. Πρόκειται, δηλαδή, για μία περίπτωση ηλεκτρονικού εντύπου αθλητικού περιεχομένου όπου δημοσιογράφοι γράφουν τις απόψεις τους.

Το ότι η συμμετοχή των δημοσιογράφων με προσωπικές υπο-σελίδες και κείμενα ορίζεται – από τον ιδιοκτήτη ραδιοφωνικό σταθμό - ως blog δεν καθιστά αυτόματα και την ιστοσελίδα αυτή ως ιστολόγιο. Διότι κατά τον ίδιο τρόπο κάθε ΜΜΕ θα φρόντιζε ώστε η παρουσία του στο διαδίκτυο να ονοματίζεται ως ιστολόγιο ώστε να αποφύγει κάθε περίπτωση ευθύνης για τα γραφόμενα των συνεργατών/συντακτών του. Το ιστολόγιο πρέπει να αποτελεί την διαδοχική παράθεση των απόψεων του κατόχου του, η οποία όμως δεν θα πρέπει να είναι δημοσιογραφική. Δεν θα πρέπει, δηλαδή, να ενέχει το χαρακτήρα και την αίσθηση ότι το κείμενο που δημοσιεύεται αποτελεί την ηλεκτρονική μορφή ενός δημοσιεύματος αλλά να διαφαίνεται η ανάγκη για έκφραση κάποιων ιδεών και απόψεων από έναν πολίτη. Το ίδιο θα πρέπει, κατά την άποψη του γράφοντος, να συμβαίνει και στην περίπτωση που στο «ιστολόγιο» αναπαράγονται από τον συντάκτη τους δημοσιεύματα που παρουσιάζονται και σε έντυπη μορφή.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν έχουμε να κάνουμε καν με σχόλιο που αναγνώστης-χρήστης δημοσίευσε στο ειδικό τμήμα του ιστολογίου (όχι ότι άνευ άλλου και σε αυτή την περίπτωση δε νοείται διαχείριση από το δημοσιογραφικό ηλεκτρονικό έντυπο) αλλά με ένα άρθρο καθαρά δημοσιογραφικού περιεχομένου. Ακόμα, δηλαδή, και στην περίπτωση αυτή, όπου ανώνυμοι χρήστες σχολιάζουν τις

δημοσιεύσεις στις σχετικές ιστοσελίδες, ακόμα και αν αυτές όντως αποτελούν ΜΜΕ, η αντιμετώπιση των σχολίων αυτών μετά δυσκολίας θα πρέπει να εξομοιωθεί με δημοσιεύματα Τύπου και ιδίως στις περιπτώσεις που ο διαχειριστής της συγκεκριμένης ιστοσελίδας/ιστολογίου δεν έχει την ευχέρεια της διαχείρισης της παράθεσης αυτών των σχολίων (content moderation).

Σε αντίθετη περίπτωση πολύ γρήγορα θα υπάρξει νομική και κοινωνική απαξίωση του νομολογιακού πλέγματος που έχει αρχίσει να δημιουργείται για την προστασία των ιστολογίων και των κατόχων τους εκείνων που τα δημιουργούν και διατηρούν με μόνη αφετηρία τη θέρμη των αρχών της ελεύθερης διάδοσης των ιδεών, της καταγραφής της καθημερινότητας μέσα από τα μάτια απλών πολιτών και του δικαιώματος για προστατευμένη ελευθερία του λόγου.

Ακόμα, δηλαδή, και αν χαρακτηρίζαμε γκρίζα την περιοχή του διαδικτύου στην επίδικη υπόθεση, δηλονότι ο διαδικτυακός χώρος αυτό-ορίζεται ως «ιστολόγιο» ενώ πρόκειται σαφώς για την ηλεκτρονική μορφή ενός ΜΜΕ, θα ήταν προτιμότερο - κατά την άποψη του γράφοντος - να ξεκινήσει ένας καρποφόρος διάλογος για τα όρια της χρήσης του όρου «ιστολόγιο» και τις ενδείξεις κατάχρησης της σχηματιζόμενης νομολογίας, από το να καταταχθεί η επίδικη καταχώρηση στις εκτός Τύπου δημοσιεύσεις.